

De engere vakbelangen der verschillende groepen (huisartsen, specialisten enz.) zullen in het verband der groote organisatie zoo autonoom mogelijk moeten worden geregeld. De engere vakorganisatie van iedere groep in de Maatschappij worde zooveel, als maar kan, onafhankelijk en baas in eigen huis. Botsen de belangen van sommige groepen, welnu dat de strijd naar billijkheid worde uitgevochten, alsof het twee geheel verschillende vereenigingen waren, doch laat deze strijd blijven binnen het verband der Maatschappij en derhalve onzichtbaar voor de buitenwacht, die wellicht te gaarne in troebel water visschende het aloude *divide et impera* zou wenschen toe te passen.

Na een eerlijk en objectief onderzoek van den stand van zaken, hetwelk mij als buitenstaander, die geen rechtstreeksche belangen heeft, bij welke der bestaande twistpunten ook, niet moeielijk behoefde te vallen, heb ik mij verplicht gezien mijn oorspronkelijke opvatting, niet door de feitenkennis vertroebeld en als zijnde de gebruikelijke in mijn naaste omgeving van collega's specialisten ook door mij gehuldigd, te laten varen. De aanleiding, dat ik een zelfstandig onderzoek heb ingesteld, doet weinig ter zake; ik kwam er toe in verband met andere sociaalgeneeskundige onderwerpen, waarvan de studie mij aantrok en die mij o. a. brachten bij den strijd tusschen artsen en kassen in Duitschland en Engeland. Dat slechts weinig collega's den lust zullen gevoeld hebben een aanzienlijk gedeelte van hun tijd te besteden aan deze min of meer dorre geschiedenis, is alleszins verklaarbaar, doch niet verschoonbaar; en begrijpelijk, dat daardoor hun meening gemakkelijk te leiden is, evenzeer. Ik weet het immers zelf bij ondervinding. Maar nu de schellen mij van de oogen zijn gevallen, roep ik allen toe: Luistert naar mij, die tot inkeer ben gekomen, laat uw onderlinge veeten en belangentegenstrijdigheden beperkt blijven tot de grenzen, waarbinnen zij behooren te worden gehouden en tot oplossing gebracht, laat persoonlijke belangen en belangetjes niet voorgaan bij gewichtige algemeene belangen en waakt dus, dat spoedig de Maatschappij tot bevordering der geneeskunst in SIKKEL's geest worde de hechte organisatie van alle, geneeskundigen, die hoezeer onderling ook verschillend in opvattingen en engere vakbelangen, één moeten zijn tegenover de buitenwereld en slechts in hun vastbesloten éénheid kunnen vertegenwoordigen de rechtmatige aanspraken en erkenning eischen van het wettige aanzien, waarop de beoefenaren van de geneeskunde, dit nobile officium, recht mogen en moeten doen gelden.

Werkt de splijtzwam door, dan vrees ik, dat dit nobile officium van den arts als zoodanig binnen afzienbaren tijd zal hebben opgehouden te bestaan, en *alle* geneeskunstoefenaren daarvan de dupe worden. Wien echter de goden verderven willen, slaan zij eerst met blindheid.

Moge SIKKEL er in slagen zijn doel te verwezenlijken, dat de Maatschappij weder plaats biede aan *allen*, en dat *allen* met gerustheid hun belangen *in* die Maatschappij en *door* die Maatschappij „tot bevordering der geneeskunst” kunnen behartigen en zodoende de geneeskundige stand in staat worde gesteld de volksgezondheid en de ziekenverzorging op de beste wijze te dienen, waartoe hij in staat is.

's-Gravenhage, 6 April 1919.

R. BROMBERG.

II.

I. *Het referendum.* Het is wel duidelijk, dat het referendum in onze Maatschappij, zooals het nu geregeld is, een mislukte instelling is. In een belangrijk oogenblik van het bestaan onzer Maatschappij beroept zich het hoofdbestuur van een uitspraak der algemeene vergadering op die instelling. Het referendum — ik bespreek het als feit, zonder zijn rechtsgrond aan te roeren — raakt een vraagstuk van levensbelang en ziet, slechts iets meer dan één derde der leden neemt er aan deel. Elk lid had hoofdelijk een opwekking ontvangen. Geen referendum was ooit onder ons zóó voorbereid. Hoe denken nu de andere twee derden der leden over de vraag? Als wetenschappelijke methode, geëischt om tot een juiste diagnose te komen, is het referendum onbruikbaar gebleken. De onbekende factoren kunnen uit het gekende hier niet worden afgeleid. De onberekenbare zoom overtreft in breedte te zeer de berekenbare strook.

Mij dunkt, hier is deze gevolgtrekking op haar plaats: Tenzij in onze Maatschappij deelneming aan eenig wettelijk referendum verplicht worde gesteld, schaffe men het af.

II. *Het verslag van de algemeene vergadering.* Het hoofdbestuur stelt in voorstel *e* aan de algemeene vergadering voor, om voortaan van het verhandelde in de algemeene vergadering, alleen de onderwerpen, de amendementen, de moties, de besluiten en de sprekers openbaar te maken en het stenografisch verslag in het archief op te bergen.

Dit voorstel treft het maatschappelijk leven in het hart.

Opneming van enkele besluiten en — vriendelijke tegemoetkoming aan menselijke ijdelheid — ook van de namen der sprekers, is voor dat leven geheel onvoldoende.

Op een deugdelijk verslag van de algemeene vergadering hebben de leden onze Maatschappij recht. Wie niet ter algemeene vergadering kan komen, wil thuis het verslag kunnen lezen. Ducht men gebrek aan belangstelling voor de lectuur, dan overwege men middelen om het verslag zoo spoedig mogelijk na afloop eener vergadering te laten verschijnen.

Een *stenografisch* verslag behoeft het niet te zijn, moet het zelfs bij voorkeur niet wezen. Wij kennen van onze vergaderingen zeer goede beknopte verslagen. Maar een couranten-verslag is geheel onvoldoende.

Geeft den sprekers de vrijheid zelf het gesprokene in engen vorm te stellen, vergelijk dat met het stenogram of, laat iemand, bijvoorbeeld de stenograaf (een van onze stenografen heeft daarvoor bijzondere geschiktheid), een kort verslag maken en zend dit den sprekers ter keuring toe. Is het verhandelde in onze Maatschappij van zoo weinig beteekenis voor de vaderlandsche sociale geneeskunde en haar geschiedenis, dat de gedachtengang, die in eenig besluit uitloopt, wel ongedrukt kan blijven? En is voor weglating een kastekort voldoende reden?

Hoe stelt het hoofdbestuur zich het gebruik van het stenogram voor door hen, die ter wille van de ontwikkeling van het geneeskundig verenigingsleven zich aan de geschiedenis van onze Maatschappij laten gelegen zijn? En als twee of meer leden tegelijkertijd het behoeven? Of ligt het te Amsterdam ter inzage? En dan dat wegbergen in een tijd, waarin openbaarheid voor ons zoo noodig is. Noodig tegenover de regering, tegenover de leiders der arbeiders in Tweede Kamer en in groote ziekenfondsorganisaties. Wij hebben niets te verheimelijken en bovendien, als de vertegenwoordigers der geneeskundigen in hun algemeene vergadering beraadslagen, is openbaarmaking van die beraadslagingen plicht.

Prof. PEKELHARING herinnerde in zijn, overigens door mij bestreden stukje, aan de *Staten Speciaal* van GERRIT JAN MULDER. Is zelfs een verkort, maar openbaar verslag van de beraadslagingen dier *Staten* van onvoldoend belang om geldelijke offers te rechtvaardigen?

Het verslag, goed ingericht, beknopt en toch volledig, moet de belangstelling onder de leden gaande houden en opwekken. De kleurloozen behoeven in aantal niet toe te nemen. En zij zullen toenemen, als van de algemeene vergaderingen alleen de dorre besluiten en de bij afwezigheid van het gesproken woord, *stomme* sprekers worden vermeld. Een algemeene vergadering, die een voorstel aanneemt als voorstel *e* van het hoofdbestuur, teekent haar vonnis van onbelangrijkheid.

's-Gravenhage, 6 April 1919.

A. SIKKEL.

Dr. BRONGERSMA EN DE MAATSCHAPPIJ.

Prof. KOUWER vindt de woorden, waarmede dr. BRONGERSMA het voorzitterschap van de afdeling Amsterdam der Maatschappij aanvaardde, te... „merkwaardig”, aangezien BRONGERSMA „nog kort geleden met gevaarlijke kracht heeft aangedrongen op het uittreden der specialisten uit de Maatschappij”. Prof. KOUWER wordt daarover gekapitteld door dr. HAMAKER, die den handschoen opneemt voor BRONGERSMA. Toch is KOUWER dichter bij de waarheid dan HAMAKER. De lezer oordeele!

Indien BRONGERSMA inderdaad „de begeerte had de specialisten in de Maatschappij te houden”, dan huldigt hij de leer, dat het doel de middelen heiligt, en heeft hij